

7. Enli, G. *Mediated Authenticity: How the Media Constructs Reality*. New York : Peter Lang, 2015. 198 p.
8. Saussure, F. de. *Course in General Linguistics*. New York : McGraw-Hill, 1966. 240 p.
9. Peirce, C. S. *Collected Papers of Charles Sanders Peirce*. Cambridge : Harvard University Press, 1931–1958. Vol. 1–8.
10. McIntyre, L. *Post-Truth*. Cambridge : MIT Press, 2018. 240 p.
11. Moffitt, B. *The Global Rise of Populism: Performance, Political Style, and Representation*. Stanford : Stanford University Press, 2016. 220 p.

РОЛЬ І МІСЦЕ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ АБІТУРІЄНТІВ ДО НАВЧАННЯ В ТЕХНІЧНИХ ЗВО

І.А. Луцук, студент,

Науковий керівник - проф. Бондаренко В.В.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Час і геополітична ситуація в нашій країні потребують нагального переосмислення підходів до системи освіти взагалі й вищої технічної, зокрема. Нам належить у найкоротший термін відновити все, що було зруйноване нашим сусідом під час агресії. Для цього країні потрібна велика кількість високопрофесійних інженерних кадрів, чого можливо досягти лише за рахунок удосконалення структури вищої технічної освіти країни. Так було завжди, освіта, як правило, змушена «наздоганяти» умови сучасного виробництва, технології йдуть на крок попереду освітніх програм, а випускникам технічних ЗВО країни часто доводиться надолужувати цей відрив вже в умовах реального виробництва. Саме тому сьогодні, як ніколи раніше, перед вищою технічною освітою стоїть завдання поліпшення підготовки професійних кадрів для умов повоєнного виробництва. А це, у свою чергу, вимагає перегляду змісту, форм та методів роботи технічних ЗВО з метою формування у випускників стійкого інтересу до професійної діяльності, потреби у професійному самовихованні та самоосвіті, моральної, психологічної та практичної готовності до умов «аврального» виробництва.

Становлення особистості сучасного конкурентоздатного на ринку праці інженера не відбувається автоматично – це, як правило, тривалий та багатокомпонентний процес. Він складається зі свідомого, мотиваційно сформованого вибору професії, професійної придатності, інтересів і здібностей, професійного покликання та готовності до виконання професійних обов'язків у майбутньому, тобто тих складових, які безпосередньо впливають на формування спрямованості особистості під впливом навчально-виховного процесу і поза ним.

Соціальна та професійна спрямованість особистості майбутнього фахівця проходить три основні етапи, а саме: шкільна освіта, університетська освіта й після університетська освіта безпосередньо на робочому місці. Як на наш погляд, основним, безумовно, є середній, університетський етап, на якому майбутній інженер отримує в основному теоретичні й частково практичні знання, уміння та навички.

Якщо розглянути саме поняття «соціальний процес формування професійної спрямованості майбутнього інженера», то можна зазначити, що це певна система структурних і функціональних змін у соціальній системі, тобто упорядкована за певними параметрами освітня система, яка включає в себе всі три етапи. Головною проблемою процесу формування професійної спрямованості майбутнього інженера є перехід здобувача освіти від шкільної системи знань через процес його навчальної діяльності в технічному закладі вищої освіти до професійної діяльності в умовах реального виробництва. Якраз, на стику цих етапів (при переході з одного на інший) і виникають певні проблеми, пов'язані з освітньою цілісністю освітнього процесу. Мається на увазі перший розрив на стику шкільної й університетської освіти – відсутність формування мотиваційної готовності до майбутньої інженерної професії. Як зазначає М.М. Дідух, на цьому етапі «...старшокласникам необхідна допомога в розумінні та формуванні професійного самовизначення. Психолого-педагогічний супровід має забезпечити не тільки вибір професії, а й підвищити рівень самопізнання та самооцінку особистості. Безумовно, слід урахувати особливості функціонування цієї системи. Вона повинна бути розроблена з огляду на

психологічні й вікові особливості учнів, реалізовуватися систематично як цілісний процес, спрямований на реалізацію усвідомленого вибору майбутньої професійної діяльності старшокласниками [2. С. 62].

І другий розрив, який утворюється на стику університетської освіти та практичної діяльності за обранням інженерним фахом виникає через певну розбіжність теоретичного навчання й реального виробництва, через складність перенесення майбутніх професійних компетентностей в освітні програми закладу вищої технічної освіти. На сьогодні питання щодо вирішення «першого розриву» на стику середньої шкільної освіти й вибором майбутньої інженерної спеціальності ще й досі не те що не вирішується, а навіть спроб таких у педагогічній науці не видно. А от на «другому розриві» між університетом та практичною діяльністю випускника технічного ЗВО зрушення є й вони досить помітні. Саме на цьому етапі, відповідно до Законів України «Про вищу освіту» (2014), Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки відбувається активне залучення інноваційних технологій до освітнього процесу закладів вищої освіти. Особливої уваги заслуговують технології створення в освітньому процесі ситуацій, наближених до майбутньої професійної діяльності [1].

Мається на увазі впровадження в освітніх закладах вищої освіти технічного спрямування дуальної технології професійної (професійно-технічної) освіти. У психології такий підхід визначається як «квазіпрофесійна» діяльність здобувача освіти, яка є навчальною за формою і професійною за змістом, тобто це той період, коли відбувається трансформація змісту, форм і методів навчальної діяльності у відповідні зміст і форми професійної діяльності.

Окрім професіоналізації та технологізації квазіпрофесійної діяльності в закладах вищої освіти останнім часом набуває все більшого значення гуманізація та гуманітаризація професійно-технічної освіти. Пов'язана ця тенденція, що сучасний розвиток суспільно-виробничих відносин вимагає більш повної реалізації принципу психолого-педагогічної та професійної єдності. Адже сьогодні вже ні в кого не виникає сумнівів у тому, що сучасний інженер це не просто «технар», це багатогранно й високоосвічена людина. Відповідно й весь

освітній процес у технічному ЗВО повинен реалізовуватись через комплексне вирішення завдань як технічного, так і психолого-педагогічного характеру. А конкурентний рівень кваліфікації майбутнього фахівця та швидке зростання його професійної майстерності повинні визначатися характером загальної спрямованості особистості, основу якої складає її професійна спрямованість. Виходячи з цього ми можемо зробити висновок про те, що професійна спрямованість є тією рушійною силою професійного самовизначення, яка визначає становлення особистості.

З огляду на зазначене вище можна зробити висновок про те, що формування професійної спрямованості майбутнього інженера – це об'єктивний процес, в основі якого лежать певні передумови:

- відповідність зовнішньої та внутрішньої мотиваційної спрямованості особистості майбутнього інженера на конкретний вид професійної діяльності;
- відповідність змісту та основних форм професійної спрямованості особистості майбутнього спеціаліста рівню розвитку науки й виробництва, характеру та змісту професійної діяльності;
- обумовленість процесу формування професійної спрямованості потреб соціально-економічного та духовного розвитку суспільства, завданнями в галузі підготовки спеціаліста в тій чи іншій сфері діяльності;
- єдність навчання, виховання та розвитку майбутніх фахівців у процесі формування їх професійної спрямованості;
- взаємозв'язок цілей, функцій та основних факторів формування професійної спрямованості особистості;
- залежність змісту та психолого-педагогічних умов формування професійної спрямованості студентів університету, що виявляються як у відносинах, так і в моральних якостях.

Але, як свідчить аналіз сучасних психолого-педагогічних досліджень, ще й досі у науковців і практиків не сформований єдиний погляд на поняття «спрямованість особистості», у науково-педагогічній літературі зустрічаються

різні підходи до визначення поняття «спрямованість особистості», а саме: «основна життєва спрямованість», «домінуюче ставлення», «сміслоутворюючий мотив», «результат стійкого домінування та інші. Однак загальним для них є те, що у всіх концепціях спрямованість розглядається як центральна ланка, без якої неможливе професійне становлення особистості. Дуже важливим є виявлення сутності «професійної спрямованості» особистості. Хоча в науці немає єдиного тлумачення визначення даного поняття, все ж таки в дослідженнях мають місце загальні підходи, що її характеризують – це інтегральна характеристика особистості, яка в міру свого розвитку збагачується, стає все більш змістовною, а її зміст визначається цілями педагогічної діяльності та професійно-значущими мотивами.

З огляду на все зазначене вище можна дійти висновку, що здобувачі освіти, які при виборі професії керуються професійними мотивами, а саме: інтересом до професії, відповідністю професії своїм потребам, схильністю та здібностями, усвідомленням її затребуваності суспільством, ставляться до неї позитивно. А ті, хто вступає до університету без конкретної мети (на вимогу батьків чи за прикладом друзів) негативно ставляться до своєї професії. Таким чином, професійна спрямованість є внутрішнім новоутворенням особистості, що виникає у здобувача освіти при його навчанні та взаємодії з навколишнім середовищем [2, С. 64]. Від того наскільки вмотивованим до вибору конкретного напрямку майбутньої навчальної траєкторії буде залежати й рівень майбутнього інженера та його конкурентоздатність на сучасному ринку праці.

Список літератури:

1. Галацин К., Фещук А., Котковець А. Квазіпрофесійна діяльність у процесі вивчення іноземної мови майбутніми інженерами. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 69, том 1, 2023. С. 299 – 305.
2. Дідух М.М. Професійна спрямованість як динамічна якість освіти. Юридична психологія. №1 (28), 2020. С. 56 – 64.

СМЕРТНА КАРА У КОНТЕКСТІ ПОЛІТИЧНИХ РЕЖИМІВ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЙ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ

Кириченко А.О., студентка,